

ПРОБЛЕМА АСИМЕТРИЧНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ В ПОДАТКОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

студентка Болінова М.М.

Асиметричність інформації – ситуація, коли одна із сторін ринкового обміну має менший обсяг необхідної інформації для прийняття оптимального рішення, ніж інша.

Інформаційна асиметрія у податкових відносинах виникає через протилежність інтересів їхніх учасників. Так, мотиви платників податків полягають у зменшенні оподаткування, тоді як податкові органи, виступаючи як фіскальні агенти уряду, зацікавлені в збільшенні податкових надходжень до бюджету. У питаннях оподаткування існує навіть взаємне недовіра платників податків і податкових органів, що полягає в приховуванні інформації.

Проблеми асиметричності інформації у сфері податкового регулювання багатоаспектні. По-перше, інформаційна асиметрія виникає у відносинах між платниками податків і державою щодо визначення справедливості, ефективності й загальності оподаткування. По-друге, несиметричний обмін інформацією відбувається при інформуванні державою платників податків про зміни в податковому регулюванні. Разом з тим, по-третє, платники податків продукують асиметричність інформації при звітуванні податковим органам. Четвертий аспект асиметричності інформації в податковому регулюванні пов'язаний з недостатньою координацією дій різних органів державної влади, що розробляють, ухвалюють та реалізують податкову політику. П'ятий аспект асиметричності інформації зумовлюються мобільністю національних податкових баз і виникає у взаємовідносинах податкових органів різних країн з питань обміну інформацією для цілей оподаткування.

Асиметричність інформації у зазначених ситуаціях має різні джерела походження та справляє неоднозначний вплив на економічне становище учасників податкових відносин. Від того, наскільки податкова система країни відповідає суспільним уявленням про справедливість, ефективність та загальність оподаткування, залежить ступінь дотримання податкового законодавства та масштаби ухилення від оподаткування.

Для вирішення проблем, пов'язаних з асиметрією інформації, потрібно якнайскоріше прийняти Податковий кодекс, яким урегулювати всі правовідносини щодо податкового регулювання та скасувати численні підзаконні акти.

Складність законодавства та високе податкове навантаження породжують несиметричний обмін інформацією при звітуванні платників податків про свої податкові зобов'язання перед податковими органами.

Асиметрична поінформованість органів податкового регулювання виникає також унаслідок недостатньої узгодженості та координації їх дій, недосконалого правового регулювання їх взаємовідносин, відсутності цілісного інформаційного простору. Для подолання цього недоліку пропонується зменшити кількість контролюючих органів з одночасним створенням єдиних правил контролю за нарахуванням та сплатою податків і зборів.

На глобальному рівні асиметричність інформації в податковому регулюванні виникає внаслідок пришвидшення інтернаціоналізації господарських зв'язків, збільшення відкритості національних економік, інтенсифікації міждержавної мобільності капіталу та робочої сили. Ці процеси призвели до поширення явища податкової конкуренції між країнами, тобто створення окремими країнами сприятливого податкового клімату з метою залучення інвестицій з-за кордону.

Для зменшення асиметрії інформації в податковому регулюванні пропонується кодифікувати податкове законодавство, забезпечити його стабільність; ввести прогресивне оподаткування доходів, майна та споживання фізичних осіб; скасувати необґрунтовані пільги в оподаткуванні; уніфікувати форми податкової звітності та інструкції щодо їх заповнення; удосконалити спрощену систему оподаткування через встановлення податків на оціночний дохід і фіксованих податків; скасувати податки і збори, адміністрування яких є неефективним; розробити стандартні процедури перевірки платників податків.

Представленні результати не вичерпують усіх проблем асиметричності інформації в податковому регулюванні, тому актуальним залишається їх подальше дослідження.

Науковий керівник: доц. Садовий В.О.